

OMBRUK

– et inspirasjonshefte fra Vesar med
undervisningsopplegg og aktiviteter
for skole og SFO

Med henvisninger til fag og kompetansemål

Innhold

Undervisningsopplegg og aktiviteter til bruk i skolen	3
Hvilke fag passer oppgavene til?	4
Aktuelle kompetansemål på de ulike trinnene:.....	5
Undervisningsopplegg.....	6
Reparer det du har <i>Trinn 3-10</i>	6
Forslag til gjennomføring:.....	6
Lag en fuglemater av ombruksmaterialer <i>Trinn 1-10</i>	7
Forslag til gjennomføring:.....	7
Redesign <i>Trinn 3-10</i>	8
Forslag til gjennomføring:.....	8
Bruk opp maten! <i>Trinn 3-10</i>	10
Forslag til gjennomføring:.....	10
Aktiviteter	11
Kommunevåpen laget av ombruksmaterialer <i>Alle trinn</i>	11
Bamsesykehus <i>Trinn 1 - 4, gjerne som en SFO-aktivitet</i>	12
Julepynt av ombruksmaterialer <i>Alle trinn</i>	13
Arranger byttedag <i>Alle trinn</i>	13
Innsamling av hobbymaterialer <i>Alle trinn</i>	14
Lag en bruktkrok på skolen <i>Alle trinn</i>	14

Undervisningsopplegg og aktiviteter til bruk i skolen

I slutten av november overstrømmes forbrukerne av Black Friday tilbud når handelsstanden inviterer til årets største kjøpefest. Forbruket i Norge er skyhøyt, og langt fra bærekraftig.

Som et alternativ til Black Week har man derfor på ulike steder i Norge i flere år arrangert Ombruksuka. Vestfold har vært med de to siste årene, og antall arrangementer har vært økende. Ombruksuka handler om at vi kan redusere forbruket vårt gjennom å reparere, låne, gi bort, leie, bytte eller kjøpe brukt.

Vesar har vært initiativtaker og koordinator for Ombruksuka i Vestfold. I år håper vi at enda flere involverer seg, og at skolene også kan sette fokus på ombruk denne høsten. Vi har derfor utarbeidet et inspirasjonshefte til bruk i skolen og på SFO. Heftet inneholder undervisningsopplegg, aktiviteter og en konkurranse, og vi har også laget en Power Point som støtte til undervisningsoppleggene. Vi har anslått hvilke trinn oppgavene egner seg best for, men med noen tilpasninger kan de selvsagt også brukes på andre trinn. Man vil også finne henvisninger til fag og kompetansemål.

I år er Ombruksuka i tidsrommet 8. – 16. november

Inspirasjonsheftet og Power Point til oppleggene finner du på Vesars hjemmesider:

<https://vesar.no/ombruk/undervisningsressurser/>

Hvilke fag passer oppgavene til?

Tabellen under viser hvilke fag som kan være aktuelle på de ulike trinnene.

Forslag til aktuelle kompetansemål er gitt i tabell på neste side

Undervisningsopplegg	2. trinn	4. trinn	7. trinn	10. trinn
<u>Reparer det du har</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Naturfag Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk KRLE	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Lag en fuglemater av ombruksmaterialer</u>	Naturfag Kunst og håndverk	Naturfag Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk KRLE	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Redesign</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Naturfag Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk KRLE	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Bruk opp maten!</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Naturfag Kunst og håndverk KRLE Mat og helse	Kunst og håndverk KRLE Mat og helse	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE Mat og helse
Aktivitet				
<u>Kommunevåpen laget av ombruksmaterialer</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Naturfag Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk KRLE	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Bamsesykehus</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Kunst og håndverk KRLE		
<u>Juleverksted med ombruksmaterialer</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE	Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Arranger byttedag</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Naturfag Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk KRLE	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Innsamling av hobbymaterialer</u>	Naturfag Kunst og håndverk Samfunnsfag	Kunst og håndverk KRLE	Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE	Kunst og håndverk Samfunnsfag KRLE
<u>Lag en bruktkrok på skolen</u>	Naturfag Samfunnsfag	KRLE	Samfunnsfag KRLE	Samfunnsfag KRLE

Aktuelle kompetansemål på de ulike trinnene:

Trinn	Fag	Kompetansemål <i>Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:</i>
2	Naturfag	samtale om hvordan vi kan ta miljøbevisste valg og gjennomføre lokale miljøtiltak
2	Kunst og håndverk	undersøke egenskaper ved materialer og dele sanseerfaringer utforske ulike visuelle uttrykk og bygge videre på andres ideer i eget skapende arbeid
2	Samfunnsfag	utvikle og presentere samfunnsfaglege spørsmål
4	Naturfag	designer og lage et produkt basert på en kravspesifikasjon
4	Kunst og håndverk	prøve ut ulike ideer og muligheter i ombruksmaterialer og formidle til andre hvordan man i egen hverdag kan bidra til å ivareta natur og miljø
4	KRLE	utforske og samtale om etiske sider ved menneskers levesett og ressursbruk
4	Mat og helse	lage enkle måltid og bidra til å skape ei triveleg ramme rundt måltid saman med andre
7	Naturfag	reflektere over hvordan teknologi kan løse utfordringer, skape muligheter og føre til nye dilemmaer
7	Kunst og håndverk	undersøke materialene i ulike gjenstander og vurdere funksjon, holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk
7	Samfunnsfag	reflektere over hvordan kommersiell påvirkning kan virke inn på forbruk, personlig økonomi og selvilde
7	KRLE	reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets levesett og levkår og klodens framtid
7	Mat og helse	utnytte matvarer og rester fra matlaging og reflektere over eget matforbruk
10	Naturfag	gi eksempler på og drøfte aktuelle dilemmaer knyttet til utnyttelse av naturressurser og tap av biologisk mangfold beskrive hvordan forskere har kommet fram til evolusjonsteorien og bruke denne til å forklare utvikling av biologisk mangfold
10	Kunst- og håndverk	vurdere materialers holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk, og bruke ulike verktøy og materialer på en hensiktsmessig og miljøbevisst måte
10	Samfunnsfag	beskrive ulike dimensjoner ved bærekraftig utvikling og hvordan de påvirker hverandre, og presentere tiltak for mer bærekraftige samfunn vurdere hvordan arbeid, inntekt og forbruk kan påvirke personlig økonomi, levestandard og livskvalitet
10	KRLE	identifisere og drøfte aktuelle etiske problemstillinger knyttet til menneskerettigheter, bærekraft og fattigdom
10	Mat og helse	bruke sansene til å vurdere kvaliteten på matvarer, utforske og kombinere smaker i matlagingen og forbedre oppskrifter, menyer og anretning av mat utforske klimaavtrykket til matvarer og gjøre rede for hvordan matvalg og matforbruk kan påvirke miljøet, klimaet og matsikkerheten

Undervisningsopplegg

Reparer det du har *Trinn 3-10*

Man sparer både miljø, energi og penger hvis man lærer seg å gjøre noen enkle reparasjoner.

Er det et hull i genseren? Stikker tåa ut av ullsokken? Er hvite skoene egentlig mer grå?
Lag et reparasjonsverksted på skolen!

Få elevene til å ta med seg klær, sko eller andre ting som trenger en reparasjon eller oppfrisking hjemmefra. Ta bilde av hver gjenstand før reparasjonen. La elevene få reparere gjenstandene og dokumentere resultatet.

Forslag til gjennomføring:

Innledende aktiviteter:

- Vis elevene avfallspyramiden, og snakk om at det viktigste vi kan gjøre er å unngå å skape mer søppel, ved for eksempel å få tingene våre til å vare lenger. Bilde i vedlagt Power Point
- Fortell at de nå skal finne en eller flere ting de kan reparere eller friske opp, slik at de kan brukes lenger. Vis gode eksempler. Lenker til noen inspirasjonssider finner du på slutten av oppgaven, og noen bilder ligger i vedlagt Power Point.
- La elevene snakke sammen i par eller små grupper om hva de har som kunne trenge en reparasjon, og hva slags reparasjon de kunne tenke seg å utføre.
- Elevene lager en plan for reparasjonen sin, og sjekker at skolen har materialene de har tenkt å bruke i reparasjonen. Fint om skolen har noen klesplagg eller andre gjenstander tilgjengelig for elever som ikke har noe de kan reparere.

Om avfallspyramiden hos NDLA
<https://tinyurl.com/ymnebix9>

Gjennomføring:

- Elevene tar bilder av gjenstandene som skal repareres. Sørg for at den ødelagte delen synes.
- Elevene reparerer gjenstanden sin.
- Elevene tar bilder av den reparerte gjenstanden.
- Elevene kan gjerne dokumentere prosessen skriftlig eller med bilder.

Avsluttende aktiviteter:

- Lag en utstilling av alle de reparerte gjenstandene. Inviter inn for eksempel administrasjon, foreldre eller andre klasser og la elevene vise og fortelle hva de har gjort.

Noen inspirasjonslenker:

Ta vare på det du har:

<https://tavarepadetduhar.no/fiksetips/>

Reparere hull i klær:

<https://panduro.com/nb-no/favoritter/gjenbruk/gjenbruk-klaer/veiledning-reparere-hull-klar>

Reparere med broderi (engelsk):

<https://www.thesprucecrafts.com/mend-and-repair-clothes-using-embroidery-4147820>

For reparasjon av klær: Søk på «Visible/invisible mending» eller «Synlig/usynlig reparasjon» for fine tips.

Lag en fuglemater av ombruksmaterialer *Trinn 1-10*

Det går mot vinter, og mange ønsker å gi småfuglene mat for å hjelpe dem gjennom den kalde årstiden. La elevene lage hver sin fuglemater av ombruksmaterialer! Det er mye inspirasjon å finne ved å gjøre et enkelt søk på for eksempel «fuglemater ombruk» eller «birdfeeder reuse».

Vanlige materialer er for eksempel kopper, melkekartonger, hermetikkbokser, plastflasker, plastrør eller andre ting som kan brukes som beholdere, samt plankerester.

Forslag til gjennomføring:

Innledende aktiviteter:

- Diskuter hvorfor man skal mate fuglene om vinteren.
- Spør elevene om hvilke fuglearter de kjenner til. Lag en liste. Bruk gjerne oversikten over fuglearter på fuglebrettet fra miljølære:
<https://www.miljolare.no/aktiviteter/foringsplassen/artslistar/fugler>
- Se på nebbene til de ulike fuglene på bildene hos Miljølære. Diskuter hva slags mat elevene tror de spiser. Fasit finner man ved å klikke på lenke ved bildene.
Ungdomstrinn: Her kan man eventuelt koble inn evolusjonsteorien.
- Fortell elevene at nå skal lage en fuglemater av ombruksmaterialer.
Diskuter:
 - hva er ombruksmaterialer?
 - Hvorfor skal man bruke ombruksmaterialer framfor å kjøpe en ferdig fuglemater?
 - Hva slags materialer tenker de kan egne seg til å lage en fuglemater? Fokuser på at det bør være materialer som tåler å være ute, slik at fuglemateren kan vare lenge.
- La elevene diskutere ideer til fuglemater i små grupper. De kan gjerne gjøre nettsøk på for eksempel «fuglemater ombruk» eller «birdfeeder reuse» for å få ideer.
- Hver elev lager en skisse av ideen de har lyst til å bruke. Her må man på forhånd ha tenkt over om man ønsker at elevene skal ta med gjenstander og materialer hjemmefra, eller om skolen har et utvalg materialer tilgjengelig. Man bør uansett ha noen muligheter klar for elever som ikke har ting hjemme de kan bruke. Kanskje kan man høre med en lokal ombruksbutikk om de har noe å bidra med?

Gjennomføring

- Elevene lager fuglemater sin ut fra skissen de har lagd. De kan gjerne dokumentere prosessen med bilder og tekst.

Avsluttende aktiviteter:

- De ferdige fuglematerne skal før eller siden fylles med fuglemat – men hva er bra fuglemat? Ta opp igjen bildene av de ulike fuglene man kan finne på fuglebrettet. Bruk gjerne denne siden fra miljølære for å få tips:
<https://www.miljolare.no/aktiviteter/foringsplassen/svardef/fuglemat>
- Dersom man vil gjøre mer ut av oppgaven, så kan man finne tips til flere undervisningsaktiviteter her:
<https://www.miljolare.no/aktiviteter/foringsplassen/undervisning>

Redesign Trinn 3-10

Vi lever i et bruk- og kast samfunn, og det er ikke bærekraftig i lengden. I år kom årets overforbruksdag for Norge allerede 12. april. Dette er dagen hvor jordkloden hadde vært tom for nye ressurser dersom alle skulle hatt samme forbruk som oss. Vi hadde trengt over 3,5 jordkloder for å ha nok ressurser til et helt år – og det har vi ikke.

Et av tiltakene vi kan gjøre, er å få tingene våre til å vare lenger. La elevene ta med seg klær, pyntegjenstander, møbler eller andre gjenstander hjemmefra og gi dem et nytt og lengre liv gjennom redesign!

Forslag til gjennomføring:

Innledende aktiviteter:

- Snakk med elevene om verdens overforbruksdag.
<https://www.greenpeace.org/norway/nyheter/forbruk/dette-er-earth-overshoot-day/>
- For ungdomsskolenivå:
Nature is speaking er en serie korte filmer hvor budskapet er at naturen ikke er til for oss, så dersom vi ikke tar vare på naturen, vil ikke naturen ta vare på oss. Filmene har engelsk (og noen faktisk svensk) teksting tilgjengelig.
Spill av filmen under (eller en av de andre filmene i serien), og diskuter med elevene hva det vil si at naturen ikke trenger oss, men vi trenger naturen.

Nature is speaking - Mother nature https://youtu.be/WmVLcj-XKnM?si=YP6ySNve_UNm_Hsp
- Diskuter med elevene hvor viktig det er å få de tingene vi har til å vare så lenge som mulig, og hvordan redesign er en måte vi kan gi gjenstander nytt og lengre liv. Vis dem gode eksempler! Gamle gardiner og duker kan bli nye plagg, man kan redesigne klær og møbler og oppgradere pyntegjenstander. Sjekk om biblioteket har bøker om temaet! Gjør noen nettsøk i fellesskap, be elevene komme med ideer! Du finner også inspirasjonslenker til slutt i denne oppgaven.
- La elevene jobbe i par/grupper. Gi et A3-ark (eller større) til hver gruppe, og gi dem 5 min hvor de individuelt skriver ned alt de kommer på som kan redesignes. La elevene deretter diskutere forslagene, og bli enige om minst fire gjenstander som de vil undersøke nærmere.
- Elevene diskuterer i grupper hvordan de valgte gjenstandene kan redesignes. Skal de bare friskes opp med nye farger eller omsøm, eller skal man lage en gjenstand med et helt nytt bruksområde? Be elevene notere ned gode ideer!
- Elevene henter også inspirasjon til redesign av gjenstandene gjennom å gjøre nettsøk og lagre bilder/lenker på et egnet sted, eventuelt bruke tips fra bøker skolen har tilgang til.
- Elevene tar med en gjenstand hjemmefra som de har lyst til å redesigne. Skolen bør også ha alternativer tilgjengelig for elever som ikke har noe hjemme.

Gjennomføring:

- Elevene henter inspirasjon fra innledningsfasen og eventuelle nye nettsøk, og lager på bakgrunn av dette
- Elevene lager en skisse og en gjennomføringsplan for redesignprosessen. Det er viktig å undersøke at de nødvendige materialene og verktøyene er tilgjengelig før man setter i gang.
- Redesign gjenstanden din! Dokumenter gjerne prosessen med bilder underveis!

Avsluttende aktiviteter:

- Presenter det ferdige produktet, inkludert dokumentasjon av prosessen, for klassen. Eventuelt kan klassen lage en utstilling av alle de reparerte gjenstandene. Inviter inn for eksempel administrasjon, foreldre eller andre klasser og la elevene vise og fortelle hva de har gjort.

Noen inspirasjonslenker:

Male tremøbler: <https://www.ifi.no/male-gamle-mobler-redesign-steg-for-steg>

Male blomsterpotter: <https://www.ifi.no/slik-maler-du-blomsterkrukker>

Uteleker av plankerester: <https://www.maxbo.no/tips-og-inspirasjon/gjor-det-selv/diy-uteleker/>

Ombruk av syltetøyglass: <https://sortere.no/fyllglasset>

Bygg noe av plankerester: <https://sortere.no/fra-verdilost-til-verdifullt>

Fæbrik har noen gratis mønstre som egner seg godt å bruke til ombrukstekstiler som for eksempel gardiner, duker, sengetøy etc:

Handlenett: <https://faebrik.no/products/handlenett>

Ryggsekk: <https://faebrik.no/products/baekpaek>

Mappe til mac/pc: <https://faebrik.no/products/mac-maeppe>

- eller bare gjør et søk på ombruk, redesign, upcycle eller liknende, du finner massevis av tips og mye inspirasjon.

Vil dere jobbe mer med dette temaet?

Loop Miljøskole har i samarbeid med NRK Skole utarbeidet et opplegg om klesindustrien og hvordan hver og en av oss påvirker miljø og mennesker med våre valg.

Du finner opplegget «**Fast fashion: Planetens siste skrik**» her:

<https://miljoskole.loop.no/ressurser/fastfashionopplegg/>

Bruk opp maten! *Trinn 3-10*

Hvert år kaster hver nordmann i gjennomsnitt litt over 40 kg spiselig mat. Mye av dette er varer som har gått ut på dato, og frukt, grønnsaker og brød som har blitt dårlige hjemme hos oss. Dette må vi klare å gjøre noe med. Lag noe godt av matvarer som er i ferd med å bli dårlige!

Forslag til gjennomføring:

Innledende aktiviteter:

- Spør elevene om de vet hva matsvinn er. Be dem komme med eksempler!
Se deretter film om matsvinn fra MatStart:
<https://www.youtube.com/watch?v=Nc4Oby9W8w>
- Snakk med elevene om filmen.
 - Hva tenker de om informasjonen i filmen?
 - Har de tenkt over hva som skal til før vi kan kjøpe et brød i butikken?
 - Hva med andre matvarer? Hvordan produseres de?
 - Har de noen ideer om hvordan man kan redusere matsvinn?
- For å gjennomføre denne aktiviteten, behøver man mat som har gått ut på dato eller som er i ferd med å bli dårlig. Man kan for eksempel be elevene ta med slappe grønnsaker og frukt hjemmefra, man kan handle mat fra hyllene i butikken hvor varer som er i ferd med å gå ut på dato er samlet eller eventuelt be om å få matvarer som butikken ellers ville kastet.

Gjennomføring:

- Elevene deles i grupper. Hver gruppe får matvarer som er i ferd med å gå ut på dato eller bli dårlige, men som fremdeles kan spises.
- Hver gruppe bestemmer hva de vil lage av matvarene, eventuelt har lærer bestemt dette på forhånd. Elevene må vite hvilke ingredienser de har tilgjengelig i tillegg til de utdelte matvarene.
Prøv å søke etter oppskrifter, eller bruk for eksempel oppskrifter fra nettsidene under:
<https://www.matvett.no/>
<https://www.matstart.no/>
- Hver gruppe lager sin matrett.

Avsluttende aktiviteter:

- Maten spises! Gruppene kan spise sin rett, eller man kan lage buffet på et fellesbord.

Vil dere jobbe mer med dette temaet?

Loop miljøskole har lagd et større undervisningsopplegg om å unngå matsvinn:

<https://miljoskole.loop.no/ressurser/restemat-challenge/>

Aktiviteter

Kommunevåpen laget av ombruksmaterialer *Alle trinn*

Samle inn ombruksmaterialer, og lag kommunevåpenet til kommunen hvor skolen deres ligger. Våpenskjoldet bør ikke være mindre enn A3-format, og ikke større enn A2-format.

Send gjerne inn et bilde av kommunevåpenet til Vesar, og skriv litt om hva slags materialer dere har brukt. Vesar vil gjerne bruke bildene i innlegg på nettsidene våre og i sosiale medier, og dersom vi får inn nok bidrag håper vi at vi får lov til å samle inn kommunevåpnene og holde en utstilling i Kunnskaps- og opplevelsessenteret ved Den Magiske fabrikken.

Bamsesykehus *Trinn 1 - 4, gjerne som en SFO-aktivitet*

Lag et bamsesykehus hvor syke bamser og dukker kan få reparasjoner og omsorg.

Barna kan ta med seg bamser og dukker som trenger en reparasjon hjemmefra.

Kanskje har noen også bamser og dukker som permanent kan flytte inn på for eksempel SFO, til glede for nye bamseleger i framtiden.

Bilder fra bamsesykehuset på SFO på Oddevall skole i Lier kommune.

Snakk med barna, og hør om de har bamser som er litt ødelagte. Spør om hva som er galt med bamsen, og hva de tror må til for at den skal bli bra igjen.

Lag et sykehus for de syke lekene. Sytråd og synål kan nok reparere mange bamseskader.

Ellers er plaster, bandasjer, sprøyter (uten spiss), røntgenmaskin (kan lages av pappeske, bilder kan skrives ut fra nett eller tegnes) og annet sykehusrelatert utstyr fint å ha. Kanskje trenger man også en sengepost?

Barna kan være med å organisere sykehuset, og tar med seg syke bamser hjemmefra. Noen reparasjoner kan kanskje barna klare å gjøre selv, ellers må nok en voksen hjelpe til. Det vil også være behov for sykepleiere og leger til bandasjering, medisinerer, operasjoner osv.

Julepynt av ombruksmaterialer *Alle trinn*

Det er supert å lage julepynt av ombruksmaterialer. Har kanskje biblioteket magasiner eller bøker som skal kastes? Disse passer godt til å lage julekurver, lenker, julekort og annen julepynt, eller man kan bruke dem til innpakkingspapir og navnlapper..

Tips til ting å lage finner dere her:

Stjerner og engler:

<https://www.lister24.no/reportasje/i/y4xLPe/denne-julepynten-lager-du-enkelt-selv>

Kort med hjerte:

<https://hvaskalvilage.com/2019/02/11/kort-med-origamihjerte/>

Konfettipopper, stjerner, rudolf, hus:

<https://hvaskalvilage.com/category/hoytid-og-fest/jul/>

Juletre i papir:

<https://hjerteroghviteliljer.blogspot.com/2014/10/juletre-av-boksider-diy.html>

Juletre i papir og andre tips:

<https://pictureit.no/5-enkle-tips-til-juleverksted/>

Arranger byttedag *Alle trinn*

FAU (evt. skolen) arrangerer en byttedag. Det kan være lekebytte, klesbytte, bokbytte, bytte av sportsutstyr - det som passer skolen. Elevene tar med seg gjenstander de ikke har bruk for lenger, og får en byttebong for hver ting som er levert inn, evt. kan man få inntil et visst antall bonger uavhengig av hvor mye man leverer inn.

Lurt å ha noen ekstra gjenstander, slik at også barn som ikke får tatt med seg noe får en bong. For hver bong kan man bytte til seg en annen gjenstand.

På forhånd kan elevene ha jobbet med å promotere byttearrangementet.

De kan lage plakater, bilder eller små filmer som forteller hvorfor det er smart å bytte i stedet for å kjøpe nytt, eventuelt samle inn leker og klær og lage og levere ut byttebonger.

Grønt Flagg har utarbeidet et undervisningsopplegg knyttet til en klesbyttedag på ungdomsskolen. Opplegget og andre gode undervisningsressurser finner du her:

<https://grontflagg.fee.no/materiell-og-ressurser-klesbytte>

Les mer om kles- og lekebyttedager her:

<https://naturvernforbundet.no/klesbyttdagen/>

<https://naturvernforbundet.no/derfor-monner-klesbytte/>

<https://www.nrk.no/mr/populaert-a-bytte-leker-i-alesund-1.16852250>

Innsamling av hobbymaterialer *Alle trinn*

Det ligger mye rester av stoff, garn, planker, perler og andre hobbymaterialer rundt om i hjemmene. Dersom skolen har plass og behov, kan man arrangere en innsamling av slike hobbymaterialer. Elevene kan lage brosjyrer eller informasjonsskriv – gjerne digitale – som distribueres til foresatte og andre slektninger. Fokuser på at dette er ombruk og et godt miljøtiltak!

Lag en bruktkrok på skolen *Alle trinn*

Lag en krok på skolen hvor elever, foreldre og ansatte kan levere fra seg klær, sportsutstyr o.l. man ikke trenger lenger, slik at andre kan ta med seg det de har behov for. En klasse eller en gruppe elever har ansvar for å organisere og holde bruktkroken i orden. Dette ansvaret kan eventuelt gå på rundgang.